

Joggyakorlat.

(Közigazgatási Bíróság jogegységi tanácsának 123. sz. megállapodása.)

Ha a részvénytársaság terv szerint új részvények kibocsátásával kapcsolatban, egyidejűleg a régi részvények névértékét a részvényjegyzők által befizetett összegből emeli fel, az ily rendeltetéssel befizetett teljes összeg alapulvételével kiszabott illetéken felül nem lehet külön illetéket követelni a régi részvények névértékének felemelése után is. Indokok: A kérdésben lévő illeték jogilag a társasági szerződés utáni illetékek minősül. Másrészt nyilvánvaló, hogy a részvények után befizetett összeg jogilag csupán a részvények névértéke erejéig tekinthető vagyoni betétnek s csak ennyiben lesz a társasági szerződés tárgya, mert a részvénytulajdonos részesedési igényét kizárólag a részvényi névértékének az alaptőkéhez való aránya határozza meg. Ezeket szem előtt tartva, ha a részvénytársaság az új részvények kibocsátásával kapcsolatban és egyidejűleg a régi részvények névértékét felemeli és terv szerint, vagyis a régi részvényesek és az új részvényjegyzők hozzájárulásával, a befizetés kifejezetten azzal a rendeltetéssel történik, hogy a befizetett összeg egy része a régi részvények névértékének felemelésére fordítandó, az a részösszeg nem tekinthető a részvénytársaság vagyonába kerülő oly értéknek, mely felett az szabadon rendelkezhetnek, vagyis amelyet a társaság vagyonából számolnak át az alaptőkére, hanem olyanak, amelynek befizetése közvetlenül a régi részvények névértékének felemelésével szaporított alaptőkére történik. Következésképpen az új részvények kibocsátása és a régi részvények névértékének felemelése oly egységes ügyletnek minősül, amely egységes értékalapon illetékelendő.

(Közigazgatási Bíróság jogegységi tanácsának 125. sz. megállapodása.)

A kereskedők és iparüzők által kiállított saját kereskedelmi vagy iparüzletük tárgyára vonatkozó jogügyletet tartalmazó levelekre az ill. dijj. 59. t. 4. pontja első bekezdésében megállapított feltételes illetékmentességet nem szünteti meg, ha a levélen az aláírást, cég aláírást tanuk előtt előttemezik, vagy közjegyző hitelesíti. Indokok: A kereskedelmi forgalom lebonyolításának egyik főszekőze a kereskedelmi levelezés. A kereskedelmi forgalom megkönnyítését, előmozdítását célozza tehát az ill. dijj. 59. t. 4. pont első bekezdésében foglalt az a jogszabály, mely szerint a kereskedők és iparüzők által saját kereskedelmi vagy iparüzletük tárgyára vonatkozó jogügyletet tartalmazó levelek feltételes illetékmentesek. Illetékkötelezetteknek csak akkor válnak, ha bíróságok előtt, vagy más hivatalos célokra használnak. Ennek a mentességnek szempontjából tehát a lényeges az irat levélformája, míg a bizonyító erő mérve a mentességet nem érinti. Mint perbeli bizonyíték az egyszerű levél is okiratnak minősül és ppt. 317. § értelmében a kereskedelmi levél teljes bizonyítékul szolgál, ha cég aláírással van ellátva. Mindezekből következik, hogy

a kereskedői levélen való aláírás vagy cég aláírásnak tanukkal történt előttemezése, vagy közjegyzői hitelesítése az iratot levélformájától meg nem fosztván, a levél feltételes illetékmentességét sem szünteti meg.

(Közigazgatási Biróság jogegységi tanácsának 126. sz. megállapodása.)

Az ill. dijj. 59. t. 4. pont első bekezdésében megállapított feltételes illetékmentesség a kereskedők vagy iparüzők által saját üzletük tárgyára vonatkozóan levél alakjában kiállított kezességi nyilatkozatot is megilleti. Indokok: az illetéki díjgyezék 59. tétel 4. pontja második bekezdésében felsorolt levélformájú okiratba foglalás esetén is feltétlen illetékköteles jogügyletek közt a kezességi okirat nem foglaltatik. A „kötelezvény“ fogalma alá pedig a kezességi nyilatkozat az illetékkötelezettség illetékmentesség szempontjából nem vonható. Az ill. dijj. 59. t. 4. pont második bekezdésében használt „kötelezvény“ kitételnek ugyanis nem lehet azt az értelmet tulajdonítani, hogy az bármiféle és különösen a kezességvállalásból származó kötelezettség elvállalásáról szóló okiratot jelent, mert a kötelezvényt és kezességi okiratot az illetékdíjgyezék egymástól megkülönbözteti, mikor 64. és 60. tételben azokról, mint külön illetéktárgyakról rendelkezik és a 64. tételben a tély címzésével és az illetékek értékalapjának a kölcsönzött tárgyak érdekében való megjelölésével világosan kifejezi, hogy a kötelezvény (kötvény, adóslevél) szó alatt kölcsön-szerződésről kiállított okiratot ért.

(Közigazgatási Biróság jogegységi tanácsának 127. sz. megállapodása.)

Az 1920:XXIV. t.-c. 14. §. 5. pontjában meghatározott I. foku illeték a részvénytársaság által elhatározott és az alapszabályoknak megfelelő módosításával, valamint ennek a kereskedelmi céggyezékbe való bejegyzésével fogatosított cégváltoztatás alapján akkor is jár, ha a régi cég alatt kibocsátott részvényeknek az új cég alatt kiállítandó részvényekkel való becserélése iránt nem történt intézkedés. Indokolás: Az 1920:XXIV. t.-c. 14. §-ának 5. pontja azt a rendelkezést tartalmazza, hogy: ha a részvénytársaság részvényeit bármely okból más részvényekre cseréli be anélkül, hogy az új részvényekre bármiféle befizetés történne (pl. a névre szóló részvényeket előmutatóra szóló részvényekre cseréli fel, vagy viszont, a társaság cégét megváltoztatja stb.), minden új részvény után I. fok szerint kell az illetéket megfizetni. Az 1924:XXIV. t.-c. 14. §-ának címéből, annak minden rendelkezéséből nyilvánvaló, hogy az abban megállapított illetékeknek tárgya nem a részvényokirat, hanem a társasági szerződés és annak részben ügyletújításnak minősülő, részben újításnak nem tekinthető olyan módosításai, melyek a kereskedelmi törvény 157. §-a 1. és 4. pontjai, 179. §-a 7. pontja és 181. §-a értelmében a szerződést tartalmazó alapszabályokba felveendő és a kereskedelmi céggyezékbe bevezetendők. Az 5. pont a részvénytársaságnak azon befizetéssel, t. i. az alaptőke és társasági vagyon gyarapításával nem kapcsolatos ügyleteit, jogcselekményeit vonja I. foku illeték alá, melyeknél fogva a régi részvényeknek újakkal való becserélése válik szükségessé, s aziránt.